

Noter til Retssociologi.....	2
Kapitel 1 – Introduktion	2
Kapitel 3 – Klassisk nordisk retssociologi	5
Kapitel 4 – Nyere nordisk retssociologi	8
Kapitel 5 – Marxistisk retssociologi	11
Kapitel 6 – Max Weber (1864-1920)	14
Kapitel 7 – Émile Durkheim og funktionalistisk retssociologi.....	21
Kapitel 8 – Jürgen Habermas (1929-) og den moderne stats krise.....	25
Kapitel 9 – Niklas Luhmann (1927-1998) om retssystemets autopoiesis.....	29
Kapitel 10 – Pierre Bourdieu (1930-2002) og nyere fransk retssociologi.....	33
Kapitel 12 – Nyere tysk retssociologi: Refleksiv ret, videnssamfund og globalisering	35
Kapitel 13 – Rettens mikrosociologi.....	37
Kapitel 14 – Retsantropologi og global retspluralisme	42
Kapitel 15 – Feministiske retsteorier og retssociologi.....	44
Kapitel 16 – Den juridiske profession i et sociologisk perspektiv.....	48
Kapitel 17 – Lovgivning, politik og ret	51
Kapitel 18 – Domstole i retssociologisk perspektiv	53
Kapitel 20 – Kriminalitet og Straf	56

Kapitel 3 – Klassisk nordisk retssociologi

Retssociologien opstod i Norden i efterkrigstiden og i forbindelse med etableringen af velfærdsstaten, der krævede en politisk styring af menneskers adfærd

Udbygningen af den offentlige sektor og den statslige intervention, ændrede betingelserne for det retsdogmatiske perspektiv. Den retsdogmatiske metode bygger på normrationalitet.

Hvilke spørgsmål stilles der?

Repræsentanterne for klassisk nordisk retssociologi har forskellig fokus, dog med flere fællestræk.

Theodor Geiger (1891-1952)

- Dr. i jura fra Tyskland, dog flygtede han til DK og SK pga. antinazistisk holdning.
- Kritisk over for metafysiske antagelser.
- Argumenterede for sociologisk retsrealisme
- Pionerer for nordisk retssociologi med værket "Vorstudien zu einer Soziologie des Rechts"
- Venstreorienteret

Hvordan er et samfund muligt?

- Retsordenen er en særlig form for socialorden, hvor statsapparatet har overtaget opgaven med at identificere og straffe normbrud.
- Retsorden er kendetegnet ved 6 egenskaber, som idealtypiske målestokke
 - Selvstændig, differentieret og struktureret social enhed
 - Administreres af en centralmagt
 - Monopol på reaktive forholdsregler
 - Iværksættelse af regler skal finde sted via en kompetent retlig instans
 - Reaktive aktivitet er organiseret og reguleret i medfør af formelle procedurenormer
 - Reaktionen skal ske ved normering af de udtryk den kan antage ved overtrædelse.
- Retsorden med de nævnte kendetegn = resultat af en samfundsudvikling, hvor de reaktive forholdsregler var overført fra en ikke-organiseret offentlighed til en særlig retlig instans.
 - Fx kong, højesteretsdommer osv.
- Norm, der opretholdes ved sanktion, hidrører fra tidligere social praksis + udspringer nedarvede sædvaner.
- Man skal udskille retten + tildele den institutioner en selvstændig position i forhold til centralmagten → Magtdeling.

Agnete Weis Bentzon (1918-2013)

- Juridisk ekspedition til Grønland for at fastsætte grønlandsk sædvaner for at gøde jorden
 - For at tilpasse lovgivningen til grønlandsk retskultur.
 - UP → lov, der er i strid med grønlandsk retskultur er dømt til at mislykkes.
 - Brug af antropologiske kilder.

Refleksioner over rettsociologien

Nyere nordisk rettsociologi diskuterer rettsociologien som et fagområde med 2 tyngepunkter; ret og sociologi.

Stepchild-debat – Hvordan kan man bedrive rettssociologis forskning, når både retten og sociologien bliver mere heterogene?

- Reza Banakar → Retten og sociologien adskiller sig markant fra hinanden, selvom at rettsociologi er et tværvideenskabeligt fagområde.
 - Retten altid indefra-ude fra perspektiv, men sociologi ser retten udefra.
 - Rettsociologi mangler en teori/perspektiv, der kan forene ret og sociologi.
 - Retspluralisme og autopoiesis = mulige kandidater til fælles paradigme.
- Retsfærd optog 6 svar/kommentarer på dette:
 - Mathiesen → Framenteringen er faget styrke (modsat Banakar).
 - Hydén → Modsat Banakar – retten er ikke monoparadigmatisk – normvidenskab som et muligt overordnet paradigme for rettsociologien.
 - Dalberg-Larsen → modstander af forenet paradigme – retten er forskellig på hhv. Mikro- og makroniveau, og rettens områder bør ikke udforskes fra samme UP.
 - Anne Hellum → modstander – argumenterede for "bottom-up" model, hvor empirisk studier generede retlig viden
 - Inger Johanne Sand → Teoretisk styrkelse af rettsociologien er nødvendig.

Banakars afsluttende ord → søger ikke efter et enkelt paradigme, men spørger hvorfor rettsociologien ikke er lige så succesfuld som kriminologien.

- Foreslår en reflektiv matrix, der forener konkrete sagområder med 4 grundlæggende sociologiske begreber: rationalitet, system, struktur og handlen.

Fremtiden

Velfærdsstaten blev ramt af politisk, økonomisk og social krise (Dalberg-Larsen) – kriserne har dog ikke ødelagt velfærdsstaten og den reguleringer.

Rettsociologiens fokus er ikke længere kun rettet mod staten som central producent af regler, men også mod borgernes muligheder for at deltage i statens reguleringer.

Nationalstaten er ikke længere den eneste/dominerende producent af retsregler – nu findes der også EU-retlige og folkeretlige regler, som nationerne tiltræder.

Englandproblemet

- Det logiske formelle i retten understøttede kapitalismens udvikling ved at maksimere forudberegneligheden og forudsigeligheden i økonomisk rationelle handlinger på markedet.

Englandsproblemet = Den formelle ret som nødvendig betingelse for udviklingen af kapitalismen er ikke den eneste betingelse

- Empirisk faktum ift. England → udviklede kapitalisme uden formel rationalitet.
- Den juridiske profession i England var juridisk kreativ og skabte forskellige retlige kategorier
 - Understøttede kapitalismens udvikling.
 - Bidrog til at retten undergik en rationaliseringsproces.

Udviklingen fra Weber

- Teori om rettens rationalisering og begreber er en genstand for retssociologiens analyse
 - Se Luhmanns, Habermas, Bourdieus.
- Nye retssociologiske studier fokuserer på den juridiske profession ift. internationaliseringen
 - Se Halliday og Karpik – viste hvordan jurister har været aktive i den transnationale promovning af politisk liberalisme.
 - Dezalay & Garth – retten i internationale voldgiftssager formaliseret, og retlige teknikere overtager de juridiske positioner fra traditionerne.
- Zygmunt Bauman (modernity and the holocaust)
 - Holocaust skete pga. moderniteten og en formålsrationel handling
 - Uden en rationel organisation ville holocaust ikke have været muligt.

Samfundets differentiering

- Luhmanns analyse af samfundets differentiering adskiller sig fra Durkheim og Parsons

3 former for samfundsmæssig differentiering:

Segmentær differentiering → Mindst evolutionært udviklet form: fx stammesystemer.

- Ingen omfattende specialisering inden for eller mellem stammerne.
- Manglende interne differentiering.
- Kan kun håndtere en begrænset mængde kompleksitet.

Stratifikatorisk/Lagdelt differentiering → Fx feudalsamfund

- Intern differentiering i en række sociale lag – hierarkisk klasse samfund.
- Højere grad af social kompleksitet
- begrænset mobilitet mellem klasserne og samfundet mister sin dynamik.

Funktionel differentiering → Det moderne samfund.

- Systemer, der varetager hver deres samfundsmæssige funktion.
- Inkluderer det økonomiske system, retten, det politiske system, kunst, religion osv.
- Hver funktion har forskellige opgaver, der skal varetages.
- Funktionerne kan ikke delegeres til andre systemer.

Funktionssystemer

Varetager samfundsmæssige funktioner:

- Inkluderer det økonomiske system, retten, det politiske system, kunst, religion osv.
- Hver funktion har forskellige opgaver, der skal varetages.
- Funktionerne kan ikke delegeres til andre systemer.

Binære koder

- Funktionssystemer er strukturer omkring hver deres binære kode
- Den måde hvorpå systemet iagttager verden på.
- Som UP er de uforanderlige – dog kan de godt undergå forandring, hvis nyt fokus.

Relation til andre differentieringsanalyser

Luhmanns differentieringsteori vs. Durkheims differentieringsanalyse.

- Durkheim = Systemer kan specialiserer sig til at arbejde med bestemte områder.
- Luhmann = differentiering er et udtryk for hvordan systemer skal opfatte verden.

Luhmanns differentieringsteori vs. Parsons' differentieringsanalyse.

- Parsons = samfundets systemer kan opdeles i 4 centrale subsystemer.
- Luhmann = ikke muligt, at præcist at inddele funktionssystemerne, da de er dynamiske.

Mellem lokale interaktioner og sociale strukturer

- Studier i ret og sprog viser forbindelse mellem rettens talemåde og magt i samfundet.
- En del af rettens virke kommer ikke frem i analyserne af sprog og ret fx. Face to face